

forslaget og at tilraade andre ærede Medlemmer at gjøre det Samme. Der staar kun et Par Bemærkninger tilbage, som jeg vil bede om Tilgivelse for, at jeg opholder det ærede Thing med. Jeg vil ikke gaa ind paa den Bevisførelse, som med Hensyn til nogle Punkter er ført i Betænkningen fra Flertallets Side; der findes Udtalelser deri, som jeg paa ingen Maade kan erkjende for at være vel begrundede, men jeg skal som sagt ikke komme ind derpaa. Jeg forholder mig i saa Henseende paa samme Maade som de to Medlemmer af Udvalget, der have erklæret, at de kunne være enige i Resultatet, hvorimod de ikke kunne tiltræde den Motivering deraf, som har fundet Sted. Hvad jeg derimod vil tillade mig at berøre, er den Udvei, der er anvist fra Mindretallets Side, som ikke vil, at man skal give en almindelig Lov. Repræsentanten for dette Mindretal (Nimestad) har stærkt holdt paa, at man skulde overlade til Domstolene at afgjøre, hvad der maatte anses for at være den rigtige Fortsættelse af Valglovens § 3, men jeg tror, det vil have overordentlig stor Betænknelighed at gaa ind paa at vælge denne Vej. Jeg behøver ikke her at fremhæve, at, naar en Epistoleretsdom skal kunne gjøre Krav paa at afgive Norm for de underordnede Domstole, maa Tilfældet foreligge saa rent og klart, at man maa sige, det netop er det samme Tilfælde, som nu foreligger, men dette vil være yderst vanskeligt, naar der er Spørgsmaal om Forhold som det, hvorom Taleren her er, nemlig Forhold, som kunne synes at ligge nær paa Grændsen af Tjenesteforhold, men som dog holde sig indenfor Familienlivets Grændser. Det vil imidlertid kun nytte lidet at faae en Epistoleretsdom af den Natur, naar man ikke kan være vis paa, at der ikke er en eller anden mindre Modifikation, som kan forandre Karakteren af Forholdet. Jeg skal ikke unblade i Forbindelse dermed at bemærke, at Underdomstolene naturligvis ere opfordrede til at følge Epistoleret i, hvad den har antaget med Hensyn til vanskelige Tilfælde; men man har ikke nogen fuldstændig Sikkerhed for, at det sker, og navnlig kan der gives saadanne Dommere, som holde paa deres subjektive Overbevisning om, hvad der i det givne Tilfælde er rigtigt, hvilket kan bewirke, at de ikke ville underordne sig, hvad Epistoleret har antaget. Jeg tror endnu at burde tilføie een Betragtning, som viser, at man ikke bør ligefrem tør støtte sig til, hvad der i andre Tilfælde gjælder som Regel med Hensyn til Epistoleretsdomme overfor de øvrige Domstole. Det er, at Forholdet i mindre betydelige Retninger kan stille sig mindre klart for første Dietast, hvad der gjør Slutningen usikker. En Epistoleretsdom maa have den aldeles afgjørende Virkning, naar der er Spørgsmaal om saadanne Tilfælde, hvori en fast Regel skal fastslaaes, men hvori ikke disse Smaaforandringer, som dog kunne være væsentlige nok, kunne gjøre sig gjældende. Man vil derfor netop fremkalde Usikkerhed ved at

foretrække denne Vej istedetfor den almindelige Lovgivningsvei. Der er i det daglige Liv en stor Mængde Forhold, som Folk kunne indrette efter deres egen Bequemmelighed, naar de vide, at det er den Maade, hvorpaa Epistoleret vil have dem indrettede, for at den skal komme til samme Resultat som tidligere, men det Samme gjælder ikke, hvor der er Spørgsmaal om gennem Stiftelse af Familieforhold at opnaa Udgang til at være valgberettiget, thi det vil under alle Omstændigheder være for Meget at forlange, at Familierne rundt omkring, der stifte saadanne Forhold, med Nødsagtighed skulde kunne afspele hver enkelt Bestemmelse i den Overenskomst eller Iftæoverenskomst — kunde jeg næsten sige — som de maatte træffe med deres Betslagte for at faae det Forhold ordnet, som det maatte ligge dem paa Hjerte at faae bragt i Stand. — Videre har jeg ikke at sige; men jeg har det Saab, at, hvad jeg har udtalt, skal have gjort det forklarligt for det høie Thing, hvorfor jeg anser det for ønskeligt at gaa den Vej, hvorpaa Lovforslaget er slaaet ind.

Nimestad: Jeg er bange for, at det vil trætte det ærede Thing noget at høre denne juridiske Diskussion blive forsat, men de Bemærkninger, som ere fremkomne fra det ærede Medlem for Rjøbenhavn's 7de Valgtreds (Casé), gjøre det uundgaaligt for mig at tilføie nogle Bemærkninger. Det ærede Medlem indbrømmede og betonebe meget stærkt, at en authentisk Fortolkning af Grundloven kun kunde gives af grundlovmæssig Vej. Dette var en Sætning, som han ingenlunde vilde rokke ved, men i Modsatning til, hvad baade Flertallet og Mindretallet er gaaet ud fra som noget Givet, opstillede han den Paastand, at der her ikke var Tale om nogen authentisk Fortolkning af Grundloven. Heri tror jeg ikke, det ærede Medlem har Ret. Den Betragtning, som han ansøgte, var væsentligst den, at Begrebet „privat Tjenesteforhold“ ikke var noget aldeles fast Begreb, og som det derfor netop maatte være Forudsætningen, at Grundloven skulde overlade til enhver enkelt Lids Lovgivningsmagt at ordne. Saaledes omtrent var vistnok det ærede Medlems Tankengang. Dette kan jeg imidlertid ingenlunde erkjende. Det er ganske vist, at der gives saadanne Begreber, og jeg fremhævede jo selv i mit første Foredrag — ligesom det ogsaa staar i Betænkningen — at Begrebet „uberygtet“ netop hører til de Begreber, med Hensyn til hvilke der ikke eksisterer nogen fuldkommen fast Opfattelse, og med Hensyn til hvilket det kan være en meget rimelig Forudsætning, at enhver enkelt Lids Lovgivningsmagt maa ordne det, saaledes som Opfattelsen stiller sig isølge den Lids Forestillings-treds, men dertil hører ingenlunde Begrebet „privat Tjenesteforhold“. Det er af de juridiske Begreber, som ere saa faste, som overhovedet Noget er, og derfor man paastaar, at dette Begreb ikke